

Be Kopogtató

orvosokról – orvosoknak...

könyvek

ízek

hangulatok

emberek

*Felzárkózóban vagyunk
Európához...*

*Most tényleg nem könnyű
megszólalni...*

Jó ételek, jó bor...

*A hipertónia nagyágyúi
Gdańskban*

Hipertónia Társasági Magazin
2016. VIII. évfolyam 3. szám

Címlapon

Amedeo Modigliani (1884–1920):
Young Woman in a Shirt, 1918 (részlet)

14

Tartalom

09

03

34

KONGRESSZUSI MOZAIK

Felzárkózóban vagyunk Európához...

04

KITEKINTŐ

Jó ételek, jó bor...

09

PÁLYÁÍV

Kafferbivaly trófea a Bréda kastélyban...

11

DÍJÁTADÓ

Most tényleg nem könnyű megszólalni...

14

A gyerekek úgy járnak hozzánk, mintha a játszótérre mennének...

18

Tízezer szavazat Erdélyből...

20

SZENVEDÉLY

Vándorsólyom a Bazilika tetején

23

KITEKINTŐ

A hipertónia nagyágyúi Gdańskban

26

EGIS

Hogyan csökkenthető a kardiovaszkuláris rizikó cukorbetegekben?

28

ACE-gátló alapú újabb terápiás megoldások

30

Szegények patikája – több mint 65 millió forintnyi adomány az Egistől

33

ORVOSTÖRTÉNELEM

A modern gyógyszeripar megalapítója

34

Kedves Olvasó!

Vannak filmek, amik egyszerre nyugtalanítanak, sokkolnak, torokszorítóak és szépek. A szoba ilyen. És ha idén úgy dönt, hogy csak 5 filmet néz meg, azt javaslom: a kanadai-ír koprodukcióban készült dráma Lenny Abrahamsom rendezésében feltétlenül legyen közöttük! És nemcsak azért, mert Brie Larson – a főszereplő – Joy szerepéért megkapta a legjobb színésznőnek járó Golden Globe-díjat!

A történet alapja Emma Donoghue hasonló című – Kanadában nagy sikert aratott – könyve, ő írta egyébként a film forgatókönyvét is. Mindkettő alapja megtörtént eset. 2008-ban kiderült, hogy egy Josef Fritzl nevű osztrák férfi 24 éven át tartotta fogságban és szexuális rabságban saját lányát, akit sorozatosan megerőszakolt és teherbe is ejtett. Ugyan nem a saját apja erőszakolja meg, de ez történik a filmbeli tinédzserrel is.

Joy 17 éves amikor elrabolja egy férfi, aki 7 éve rabságban tartja. Hét éve nem lépett ki a börtönének számító 9 négyzetméteres ablaktalan kis szobából, aminek csak a tetőablakán szűrődik be egy darabka égbolt. Ez a nappali, a konyha, a háló és a fürdőszoba egyben. És valahogy el is hisszük, hogy lehet ebben a kis lukban élhető életet élni, hiszen Joy mindent megtesz fiáért. Merthogy a rabság közben megszületik Jack (Jacob Tremblay).

Szép arcú, törékeny, feminin, hosszú hajú kisfiú, akit az első pillanatokban lánynak hiszünk. A fiatal anya mindent megtanít Jacknek, amit csak lehet. Tortát sütni, edzeni, azaz különböző trükkökkel faltól falig futkosni az aprócska szobában (pardon fészkerben), és azt is, hogy a zárt ajtón túl egy másik világ létezik.

Abban viszont, ami az ajtón belül van Joy fogva tartója – Öreg Nick – szinte minden este meglátogatja őket, hogy elhozza a legalapvetőbb dolgokat (farmer, étel, szappan stb.), és cserébe bevasalja a szexuális fizetséget Joytól. Aki tiszteletre méltóan erős. Nem roppan bele, hogy hermetikusan elzárva él a világtól, hogy fiának – akit imád – öreg Nick az apja.

Nincs könnyes, nyálas hepiend, bár Joy kitalálja hogyan szökhethet meg Jack, és halálhírére, egy szőnyegbe csavarva fogva tartójával viteti ki kisfiát a parányi lukból. A teherautó platóján aztán kis Jacké a pálya, akinek fülében ott csengenek a mama szavai: fészkelődsz, kigurulsz, ha a kocsit lassít ugrasz...

Azért írom le ezt is, mert a történet nem a szökéssel végződik, ez már a film első harmadában megtörténik. Aztán szembesülünk azzal, hogy mennyire nehéz teher a hirtelen jött szabadság, amit anya és fia teljesen másképpen él meg. Jack a szoba iránti honvágyával küszködik, Joy meg azzal, hogy megtalálja azt, ami az átélt borzalmak után életben tartja. A tündéri kisfiú hamar megszokja az új környezetet – nagyszülei házáat – és fürdik a nagyszülőkhöz, a barátok szeretetében. Joy viszont most omlik össze igazán, hiszen már nincs szükség arra, hogy biztonságban élő kisfiáért állandóan erős maradjon, és tartsa magát. Gyönyörű jelenet, amikor kis Jack (aki a mesék nyomán úgy véli ereje a hajában rejlik) levágatja, és édesanyjának adja lófarkát, hogy legyen ereje tovább élni.

Bár filmforgatókönyvet nem, színdarabokat – amiket be is mutattak – Aszalós Csongor, a zuglói rendelő főorvosa is írt. Olvashatnak lapunkban ezekről is, meg a Magyar Kardiológusok Társaságának Ötvenedik Kongresszusáról, és az is kiderül, hogy a társaság új elnöke Tóth Kálmán miért pattan biciklire. Bemutatkozik a francia Michel Komajda, az európai kardiológia egyik meghatározó alakja, ő a jó ételeket és a jó borokat szereti nálunk. Bár az írás címe „Most nem könnyű megszólalni” megszólal „Az Év praxisa a Kárpát-medencében” hazai és határon túli nyertese: Száray Eszter Bátorbágyról és Ádám József Gyergyóremetéről. Cs. Tóth Zoltán Kevermesen az ország déli csücskében gyógyítja a betegeket, vadászni viszont Afrikában szeret, mesél élményeiről is, és nem utolsósorban megismerhetik a hazai gyógyszeripar megalapítóját, a reformkori Than Károlyt.

**Jó böngészést kíván:
B. Király Györgyi**

Bekopogtató

A Magyar Hypertonia
Társaság
és az Egis lapja

ISSN 2061-7429

Felelős szerkesztő:
B. Király Györgyi

Szaktanácsadó:
Dr. Alföldi Sándor
Dr. Farsang Csaba
Dr. Kiss Róbert

Munkatársak:
Boromissza Piroska,
Bozsán Eta,
Bulla Bianka,
Csák Elemér,
Gubcsi Anikó,
Vámos Éva és
Várhegyi Andrea

Tördelőszerkesztő:
Tusor Ildikó

Címlapon:
Amedeo Modigliani:
Young Woman in a Shirt,
1918

„Modigliani” Magyar
Nemzeti Galéria
2016.06.29–2016.10.02.

A lap orvosoknak, egészségügyi szakdolgozóknak készült, terjesztik az Egis orvoslátogatói.

Felzárkózóban vagyunk Európához...

Hagyományaihoz híven Balatonfüreden tartotta Ötvenedik Kongresszusát a Magyar Kardiológusok Társasága májusban. A szokásos díjátadón elsőként a Cardiologia Hungarica 2015. évi díjazottjai Hőgye Márta (Legjobb eredeti közlemény 2015.) és Clemens Marcell (Legjobb esetismertetés 2015.), vehették át a kitüntetések. A Lozsádi Norbert Ifjúsági díjnak Benke Kálmán örülhetett. A MKT Ezüstérmét megosztva kapta Lengyel Mária professzor posztumusz és Tomcsányi István professzor. A díjak átadását követően emlékelőadáson emlékezett az első sikeres magyar szívtranszplantációt végző Szabó Zoltán professzorra, tanítványa Merkely Béla. Tisztújításra is sor került, hiszen Kiss Róbert professzort a 3 éves ciklus végén Tóth Kálmán professzor váltotta az elnöki székben, a főtitkár továbbra is Becker Dávid maradt.

A kongresszus kiemelt témái: a noninvazív képalkotó eljárások területén megjelent új technikák, az e-health alkalmazása a kardiológiában, a sport és kardiovaszkuláris egészség, a hirtelen szívhalál, a szívelégtelenség eszközös ellátása (a műszívkezelés lehetőségei és szívtranszplantáció), és a percután billentyű műtétek. A határterületek tekintetében érdemes kiemelni a kardiológusok és a neurológusok együttműködését

a stroke ellátásában, de szerepeltek a tudományos rendezvényen a Magyar Szívsebészeti Társaság, valamint a Magyar Gyermekorvosok Társaságának képviselői is. A programot az előadásokon túl újraélesztési verseny is színesítette, melynek során a leghatékonyabb reanimálást végzőket jutalmazták is. Szombaton pedig a konferencia vállalkozó szellemű résztvevői a „Tekerj a Szívedért” program keretében szervezett biciklis túrán vehettek részt.

Sárga-fekete biciklis szerkóban és sisakban készülődik Tóth Kálmán a társaság frissen hivatalba lépő elnöke a szálloda előtt. Mosolyogva meséli, hogy kb. 10 kilométert tesznek meg Csopakig és vissza, hiszen nem maradhat ki a „Tekerj a szívedért!” akcióból. A Balaton Szabadidő és Konferenciaközpont földszintjén egyébként egy nagy sátorban kerékpár-kerékpár hátán. Hívogatóan várják a kardiológusokat, akik közül sokan ezek szerint nemcsak

előadásaikban veszik komolyan a mozgást. Van még öt perc az indulásig, hát megkérdezem, hogy mire a legbüszkébb mostanában.

Mivel is kezdhetné egy tüke pécsi? Kiderül, hogy új klinikai tömböt avattak Pécsen csaknem tízéves munka eredményeként. 2008-ban adták be 15 milliárdos pályázatukat a 400 ágyas klinikai tömb rekonstrukciójára. 2010-ben megkapták a támogatást, és egy teljesen új koncepció alapján létrehozták a rendkívül impozáns Janus Pannonius Klinikai Tömböt, ahol a szakma és a páciensek örömeire tavaly ősz óta látják el a betegeket.

Aztán a kongresszus gazdag eseményeivel folytatja, amire az egész társaság büszke lehet.

– Közérdeklődésre tarthat számot az új területnek számító percután billentyűműtétekkel foglalkozó szimpózium, de legalábbilyenfontosaműszívkezelés, valamint a Magyarországon egyre nagyobb számban alkalmazott szívtranszplantáció. Nagyon izgalmas a stroke témakörére épült interdiszciplináris szimpózium, amelynek címe: A kardiológus és a neurológus együttműködése a stroke ellátásában. Ez az MKT és a Magyar Stroke Társaság közös szimpóziума.

Határozott üzenetünk, hogy az elmúlt évtizedben hatalmas eredményeket értünk el az intervenciós kardiológia fejlesztésében. A jól működő 19 intervenciós központtal lefedjük az ország teljes területét. Büszkék vagyunk arra,

hogy elsősorban ennek köszönhetően Magyarországon a szívinfarktus okozta korai, hospitális halálozás nem igazán különbözik az észak európai eredményektől. Úgyis fogalmazhatok, hogy főzárkózóban vagyunk Európához. Egyre több nemzetközi társaság munkacsoportjaiban vesznek részt magyar szakemberek, sőt, arra is jó esélyünk van, hogy az Európai Kardiológus Társaság következő szűk vezetőségében magyar kardiológus is dolgozzon. Reméljük, ő lesz az, aki az Európai Kardiológusok Társaságában nemzetközi szintről támogathat majd minket.

Min szeretne változtatni?

– Az utógondozáson. Az elmúlt 10–15 év elsősorban arról szólt, hogy az akut koronária eseményeket miként tudjuk kezelni, és ahogyan már utaltam rá, ebben a magyar kardiológia nemzetközileg is elismert eredményekre tett szert. Csakhogy hiába a 19 centrum, a gyors ellátás, ha a beavatkozás után a betegek egészségesnek érzik magukat, és bár továbbra is betegek, ezt nem veszik komolyan! Ez azt is jelenti, hogy a másodlagos megelőzés és a rehabilitáció kimarad az életükből! Ezen az állapoton is szeretnénk változtatni, ezért szorosabbra szeretnénk fűzni a kapcsolatot a betegszervezetekkel! – *fűzi hozzá az utolsó mondatot, majd nyeregbe pattan, és elkezd rezezik Csopak felé.*

Kiss Róbert a Magyar Kardiológusok Társaságának leköszönő elnöke a kongresszus nemzetközi elismerését emeli ki, előtte azonban hangsúlyozza, hogy az MKT négyezres tagságával Magyarország legnagyobb és legerősebb orvosi társasága, ami persze nemcsak az elmúlt 3 év eredménye. Azt mondja, a hároméves periódus egyik fő célja az elektronikus aktivitások hangsúlyos erősítése volt, ami teljesült is.

„Honlapunkat már két éve megújítottuk, friss híreinket a szerkesztőbizottság naponta teszi közzé, legújabban már mobilszközökön is követhetők a fontosabbak. Elindítottuk a Szívelégtelenség Regisztert, melyben máris több száz beteg adata található. Az origo.hu rendszerében laikusoknak szánt információink számára létesített szivderito.hu oldalunk mintegy másfél millió emberhez jutott el eddig. Kongresszusi meglepetésünk pedig ESC „emkátésított” appja, mobilalkalmazásra volt. Ennek az alkalmazásnak az interaktív, kérdésfeltevő, előadás közbeni

azonnali szavazásra képes felületeit a jövőben egyre gyakrabban, és széleskörűbben szándékozunk használni.

Örömmel számolok be tiszteletbeli tagjaink jelenlétéről, hiszen egy kongresszus rangját mindig növelik a kiváló külföldi előadók, külföldi kapcsolataink pedig évről-évre erősebbek. Egyre inkább számon tartanak bennünket, ami 10 éve még nem volt jellemző a Magyar Kardiológus Társaságra.

Eljött Michel Komajda az Európai Kardiológus Társaság (ESC) korábbi elnöke, Bogdan Popescu, az ESC Kardiovaszkuláris Képalkotó Társaságának leendő elnöke, Karl Heinz Kuck, az ESC elnökjelöltje és az EHRA előző elnöke, Stefan Anker, az ESC Szívelégtelenség Társaságának előző elnöke és az ESC tanácsosa. Petr Widimsky az ESC aranyérmével kitüntetett tudósként a stroke katéter terápiájáról tart előadást, Gregory Lip-et a világ 17 vezető tudósa között tartják számon, vérzés management és antidótum, illetve orális

antikoaguláns témákban tájékoztatja a kongresszus résztvevőit.

De itt van Gabriel Tatu-Chitoiu, a Román Kardiológus Társaság elnöke, Walter Klepetko bécsi tüdőátültetés specialista, és Karin Sipido a kísérletes kardiológia szakembere is Löwenből.

Ami a hazai kardiológia teljesítményét illeti, az invazív ellátás nem marad le a nemzetközi eredményektől, sem a beavatkozások számában, sem pedig technikájában. A nem invazív kardiológiai osztályokat viszont támogatni kell ahhoz, hogy elég szakember maradjon, és, hogy ne a külföldi állásokat válasszák kardiológusaink. A kardiológiai gondozás azoknak a kardiológusoknak a feladata, akik a centrumokhoz kapcsolódva dolgoznak. Csak akkor tudjuk konzerválni az invazív kardiológia eredményeit, ha a beteget szervezeten és rendszeren gondozzuk.”

Rostás László kardiológus főorvos Mosdósról, 1973 óta jár a Magyar Kardiológiai Társaság konferenciáira. Az emlékezetes első rendezvény még a Balatonfüredi Szívkórházban volt, amikor mindenki az Annabella szállóban lakott. Azóta a konferencia mind a két helyszínt túlnőtte – mára nemcsak a részt vevők száma ugrott meg, hanem az előadásoké és a szekcióké is, a technika pedig elképzelhetetlenül sokat fejlődött. Rostás László szerint a rendezvény színvonala semmiiben sem marad el a hasonló nyugat-európai konferenciáktól, sőt az ifjú kardiológusok előadása it egyenesen mintaszerűnek nevezte. Egyet sem akart kiemelni közülük, mert úgy érezte, ez nem lenne méltányos a többiekkel szemben.

Az az előadás, ami Rostás Lászlónak személy szerint a legjobban tetszett, Merkely Béla Szabó Zoltán professzorral szóló emlékelőadása. Ebből idézünk:

„Hallatlan munkabírása, innovatív, progresszív szemlélete, iskolateremtő tevékenysége egyedülálló volt, ez tette a hazai szívsebészet meghatározó, ikoni-

kus alakjává. Az egyetem életében is évekre meghatározó egyéniség volt. Rengeteg barátja volt, betegei is felsőfokon szoltak gyógyító, empátikus modorról.

Professzor Úr életének utolsó 10 éve már a Gyémánt-kor volt. Ekkor is minden nap bejárt a klinikára, elsőként érkezett, 7 előtt a szobájában várt engem, fülemben csengenek szavai:

Béla mi újság a klinikán, hogy vannak a betegek, mi újság az egyetemen? Majd együtt viziteltünk, és ezt követően részt vett a reggeli orvosi megbeszélésen. Utána boldogan ment, az ő szavait idézve „unokázni”. Sokszor mesélt arról, milyen jó érzéssel tölti el, amikor betér a Városmajorba. Már nem siet a műtőbe, mint régen, hanem leül a kis kerti padra, és nosztalgiával gondol a múltra. Jól eső szél csapja meg ilyenkor sokszor: a mellette elshaható fiatalok „menetszele”, akik a Városmajor szellemét hivatottak továbbvinni. És, hogy mi ez a szellemiség? Mitől volt ő fákllya? Életfilozófiájának fő építőköveit, melyek nélkül nem lehet a világot formálni, a Professzor Úr maga vázolta fel 80. születésnapján. A kulcsszavak a következők: az empátia, az értékek tisztelete, a bi-

zalom, a szolidaritás és az ember-szeretet.”

Rostás László személyesen is ismerte Szabó Zoltánt, továbbképzéseken, konferenciákon többször is találkoztak, és maga is úgy emlékszik rá, mint az előadó: kedves, udvarias, korrekt, mindig segítőkész, mindenkit tisztelő, nagy tudású orvos volt.

„A kongresszuson Kolossváry Endre egy közös munkánkról számol be, a hazai amputációs helyzet legújabb eredményeiről – mondja **Farkas Katalin** **prof. vezető főorvos a Szent Imre Egyetemi és Oktatókórházból.** – Egy 9 éves, teljes populációra vonatkozó feldolgozást végzett, amiből kiderült, hogy Magyarországon az érszűkület okozta alsóvégtagi amputációk szempontjából kritikus a helyzet a nemzetközi átlaghoz képest. Nagyon rosszak az eredményeink. Nagyon magas a primer amputációk aránya, ami azt jelenti, hogy a betegek több mint 70 százalékánál egy évvel az amputáció előtt semmilyen rekonstrukciós műtét, vagy endovaskuláris kezelés nem történik. Tehát a betegek jelentős részénél az amputációval kezdődik a „gyógykezelés”.

Hógye Márta
átvette a „Legjobb
eredeti közlemény
2015” oklevelet

Emellett egy érdekes szezonális ingadozás figyelhető meg az amputációk számában.

Nyáron mondjuk, gyakrabban amputálnak, mint télen?

– Pont fordítva. Van egy nyári csökkenés, amit egy ilyen akut betegség tekintetében nem lehet a nyári szabadságokkal megmagyarázni, hiszen ezek nem hosszútávon elhalasztható beavatkozások. Aztán november táján kezd emelkedni jelentősebben az amputációk száma, az év első időszakában a szív és érrendszeri betegségeknél is hasonló szezonális ingadozás figyelhető meg. A magyarázat még nincs meg. Több mint 2 éve kapcsolódtam ebbe a munkába, tavaly már egy nemzetközi közleményt is írtunk. A kongresszus témái közül nagyon

érdekelnek az új antikoagulánsok terápiájával kapcsolatos eredmények, hiszen Magyarországon több új készítmény is forgalomban van. Mivel szorosan vett szakterületem az érbetegségek, ez a mindennapjaimat jelenti, ugyanis nagyon sok trombózisos vagy tüdőembóliás beteget kezelünk az Angiológia osztályon.”

Mit keres a csizma az asztalon, vagyis a pszichiáter a kardiológusok között?

Rihmer Zoltán pszichiáter professzor úgy véli, hogy nagyon magas a kongresszus szakmai színvonala, a prezentált témák spektruma impresszionálóan széles: a szívtranszplantációtól egészen a sport és kardiológia kapcsolatáig. Ő maga a mitrális prolapsus szindróma és a pánik-

betegség kapcsolatáról tartott előadást. – A mitrális prolapsus szindróma egy definitív anatómiai elváltozás, lényege, hogy a szívben az egyik nagy billentyű nem zár vízszintesen, hanem mint egy háztető felcsúcsosodva visszanyúlik a pitvarba. Ez a billentyűzárási probléma a lakosság 10–15 százalékánál jelen van! Ugyanakkor a pánikbetegek 35–40 százalékában megtalálható, ami azért több mint a duplája az előző számnak! Ez a szindróma sokkal gyakoribb pánikbetegségben, mint általában a populációban, a kapcsolat nem véletlen. A mitrális prolapsus szindróma a pánikbetegség tüneteivel gyakorlatilag azonos tüneteket okoz, régen hiperkinetikus keringésnek mondták. Ami igaz is, hiszen gyorsabban ver a szív, gyorsabban keringeti a vért, jellemzi az adrenalin termelődés fokozódása, ami nagyon gyakran szapora szívveréssel, légszomjjal, szívdobogás érzéssel, fulladással, szédüléssel, ájulásérzéssel jár együtt: ezek a pánikroham tünetei is. Ha a pánikbetegséget sikeresen kezelik, kimutatható, hogy a mitrális prolapsus szindróma az esetek körülbelül egyharmadában eltűnik, tehát „visszaáll a billentyű”, illetve csökken a prolapsus mértéke.

B. Király Györgyi és Vámos Éva

Jó ételek, jó bor...

Több igazi, nagy formátumú orvos is jelen volt a Magyar Kardiológusok Társasága Kongresszusán: a francia Michel Komajda, az európai kardiológia egyik meghatározó alakja, aki éveken át az Európai Kardiológiai Társaság vezetője volt. És egy bónusz: nagyon szereti Magyarországot.

Nem akármilyen szakmai karriert tudhat maga mögött. Megemlítené néhány fontosabb állomást?

– 1978 óta vagyok kardiológus. 1973 óta dolgozom a párizsi Pitie Salpetriere Kórházban. Rezidensként kezdtem, 2011 óta – miután szinte az összes lépcsőfokot bejártam – a Kardiovaszkuláris, Sebészeti és Metabolizmus részleg vezetője vagyok. Több szakmai szervezetben vagyok aktív, most mégis azt emelném ki, hogy 2008 és 2010 között az Európai Kardiológiai Társaság elnökhelyettese voltam, a következő ciklusban, 2010 és 2012 között az elnöke. 2002 és 2004 között a Francia Kardiológiai Társaságban is betöltöttem ugyanezt a tisztséget. Büszke vagyok arra, hogy számos külföldi kardiológiai társaságnak is tiszteletbeli tagja vagyok: a magyarnak és többek között a litvának, a töröknek, a lengyelnek.

Miért lett orvos? Követett valakit a családból?

– Nem volt a családunkban orvos, én mégis már gyerekkoromban elhatároztam, hogy ezt a hivatást választom.

A kardiológiába akkor szerettem bele, amikor medikusként gyakorlaton voltam. Elbűvöltek azok az új technikák, amelyek már a hetvenes években az orvosok rendelkezésére álltak a kardiovaszkuláris rendszer feltérképezéséhez.

Mi a szakterülete?

– Az általános kardiológia és a szívelégtelenségek. Különösen érdekel a farmakológiai szívelégtelenség, a neuro-hormonok szerepe a szívelégtelenségben és a genetikai hipertrófiás kardiomiopátia.

Ön a nemzetközi tudományos élet egyik fontos szereplője, szerkesztője például a Heart-nak, a kardiológia nemzetközi újságjának. Mit emelne ki, milyen trendek érzékelhetők most a szakmában?

– Egyre inkább terjed a szakirányú csúcstechnológia, és egyre nagyobb figyelmet kap az öregedés, a cukorbetegség, illetve az elhízás következtében kialakuló szívbetegségek, továbbá

megfigyelhető egy eltolódás is a koronária betegségtől a szívinfarktus és az aritmia irányába.

Mit tartott legfontosabb céljának, amikor az Európai Kardiológiai Társaság elnöke volt?

– Először is azt, hogy széles körben láthatóvá tegyem az Európai Kardiológiai Társaságot, és elmélyítsem a kapcsolatokat a keleti és a nyugati országok között. Másodszor a posztgraduális

kardiológiai képzés biztosítását, méghozzá kiváló színvonalon.

Mi az, amit most a misssziójának tart?

– Azt, hogy továbbra is gyógyítsam a betegeimet, aktívan dolgozzak a francia és az európai kardiológiai társaságban, és, hogy finanszírozási lehetőségeket keressek a szív- és érrendszerrel kapcsolatos kutatásokra.

Látszik, hogy a kardiológia az élete. És mi a hobbija?

– Próbálok olyan sokszor úszni, amennyire csak időm engedi, sajnos csak nyaralás közben és az utazások alkalmával engedhetem meg magamnak. Nagyon szeretek klaszikus zenét hallgatni és olvasni. A kedvenc szerzőm Albert Camus, a zenészek közül túl sok van: Ravel, Chopin, Liszt, Brahms, Rahmanyinov, Prokofjev. A XX. század első felét és a romantikus zenét kedvelem.

Mit tart élete legnagyobb sikerének?

– Szakmailag azt, hogy hozzá tudtam járulni a kórházamban lévő kardiológiai osztály fejlődéséhez és reputációjának növeléséhez. Ha a magánéletet nézzük, arra vagyok büszke, hogy boldog házasságban élek a feleségemmel, aki

szintén orvos. Van egy 37 éves lányunk, aki ügyvédként dolgozik.

Melyek azok a tulajdonságok, amelyeket a legtöbbre becsül valakiben, és melyek azokat, amelyeket nem tud elviselni?

– Számomra a legértékesebb a higgadtság, a barátságosság és a tolerancia. Nem szeretem azokat az embereket, akik nem azt teszik, amit mondanak.

Milyen szerepet játszik az életében Magyarországon?

– Akkor ismerkedtem meg a magyar kollégákkal, amikor 2008 és 2010 között az Európai Kardiológiai Társaság elnökhelyettese voltam. Nagyon barátságosak voltak, meg is hívtak Magyarországra, azóta már több alkalommal megfordultam itt. Merkely professzor jó barátom, a hívására mindig szívesen jövök.

Milyennek találja az országot és az idei konferenciát?

– Csak felsőfokban tudok beszélni róla. Mindenki rendkívül barátságos és közvetlen. Büszke vagyok arra, hogy a Magyar Kardiológiai Társaság tiszteletbeli tagjának választottak, és élvezem, ha együtt lehetek magyar barátaimmal, és megoszthatjuk egymással a szakmai tudásunkat... és a jó ételeket és a jó borokat. Imádom a Tokajit, az ételek közül pedig a halászlét.

Vámos Éva

Kafferbivaly trófea a Bréda kastélyban...

Hazánk délkeleti sarkában, a magyar-román határtól egy kilométerre található a kétezer lelket számláló Kevermes község. A falu lakosait immár ötvenhárom éve Cs. Tóth Zoltán gyógyítja, aki hivatása szépsége, munkája kihívásai mellett arról is mesélt, hogy az orvosláson túl mi teszi teljessé életét. Beszélgetésünket a kevermesi háziorvosi rendelőben kezdtük, majd a szomszédos Lőkősházán, a gyönyörűen felújított Bréda kastélyban folytattuk.

Mi vonzotta éppen Kevermesre, az ország déli csücskébe?

– 1962-ben végeztem a Szegedi Orvostudományi Egyetemen, ezt követően a gyulai kórház sebészetén kezdtem dolgozni segédorvosként. Feleséggel egy kis szobában laktunk, ahová épphogy befért a két kórházi matrac mellé a kiságy, amikor megszületett az első lányunk. Megkaptam a katonai behívómat, ezért bekopogtam a kórház akkori igazgatójához, és megkérdeztem, van-e rá esély, hogy a féléves szolgálatot követően egy valamivel nagyobb helyiségbe költözhessünk. Nem biztatott, ezért amikor megtudtam, hogy Kevermesen körze-

ti orvosra van szükség, habozás nélkül felkerestem az ottani tanácselnököt és megkötöttük a szerződést. Ő arra apellált, hogy katonaként majd kienednek polgári szolgálatra, de a hadkiegészítő parancsnokság keresztülhúzta a számításait. Le kellett töltenem a fél évet, és csak ezt követően kezdhettem meg a munkát Kevermesen. 1963. június 10. óta szolgálok itt, ideszületett a második és harmadik lányunk, majd a fiunk, akik már kirepültek a fészkekből és nyolc unokával ajándékoztak meg minket. A feleségem – aki képzettsége szerint diétás nővér – orvos-írnokként dolgozott mellettem 1987-ig.

Hogyan változtak meg a munkakörülmények fél évszázad alatt?

– Annak idején, ha rendelési időn kívül utol akartak érni, egy erre beosztott embernek kellett szólni, hogy keltsen fel engem és álljon elő a fogattal. Télen szánkóval, nyáron kocsival mentünk ki a betegekhez. Később lett egy biciklim, majd egy motorom, azal jártam a településen. Ha mentőt akartam hívni, a sarki postáról tudtam telefonálni. Nagy vívmány volt, amikor kurbis telefon szereltek a rendelőbe, azon keresztül megkérhettem a postásisasszonyt, hogy kapcsolja a mentőket. Így mentek a dolgok

akkoriban, ami ma, a mobiltelefonok világában már elképzelhetetlen.

Felteszem, hogy itt a végeken igencsak magára lehetett utalva...

– Igencsak hasznát vettem a kórházi sebészetben szerzett tapasztalatnak: a körömlévételtől kezdve a kisműtétekig mindent magam csináltam. Szülőotthon a falutól huszonöt kilométernyire működött, így gyakran kellett szülést levezetnem. Segítettem világra szép cigánygyereket szalmában, s nem hagyatkozhattam másra, mint a kis szülészeti egység-csomagomra és a körzeti nővér segítségére, aki szerencsére valaha szülésznőként dolgozott. Egyszer megesett, hogy az éppen terhes feleségem rohant elém, siessek, mert a fodrásznőnél beindult a szülés. Odastraladtam, s mit láttam: az anyuka rajta ült a félig kibújt babán. Egy mozdulattal hátradöntöttem a kismamát, szépen lefejtettem a baba nyakára tekeredett köldökzsinórt és megszültük a kicsit. Bizony nagy öröm volt, amikor végre felsírt. Ez a gyerek később az én fiam osztálytársa és futballista társa lett...

A nosztalgián kívül milyen gondolatokat ébresztenek önben ezek az emlékek?

– Annak idején bedobtak minket a mélyvízbe, és akiben megvolt a kellő felkészültség és az elhivatottság, helytállt. A mi általános orvosi képzésünk igen megalapozott volt, és sokat köszönhetek azoknak a professzoroknak, akik az első évfolyamtól a hatodikig oktattak minket. Akkor kezdtem igazán jól érezni magam az egyetemen, amikor a betegágy mellé kerülhettem. Fontosnak tartom az elméleti tárgyakat, de számomra sokkal szebb a hallgatózás, a kikérdezés, egyáltalán a kapcsolat létrehozása egy beteggel. 1977-ben nyílt elsőként lehetőség a szakvizsgára, amit gyorsan le is tettem, kissé nehezményezve, hogy miért nem tehetem ezt meg a saját anyaegyetememen. Nem voltam egyedül ezzel a véleményemmel, és ezt szóvá is tettem, amikor a Budapesti Orvostudományi Egyetemen levizsgáztam.

Ma már mind a négy orvosegyetemen működik háziorvosi tanszék és a kollégák eldönthetik, hol kívánják letenni a szakvizsgát. Ám másféle gondok nehezítik az ellátást, amelyek közül a legégetőbbnek a szakemberhiányt tartom. Véleményem szerint körülbelül ötezer orvos és ugyanennyi szakdolgozó hiányzik a rendszerből, akiket kiképeztünk és kienvedtünk az országból. A háziorvosok átlagéletkora ma ötvenhat év. Régóta hangsúlyozom, hogy meg kellene erősíteni az alapellátást, és magam sem tudom, mi fog történni, ha az én korosztályom kiesik az ellátó munkából. Jómagam tizenkilenc éve nyugdíjasként látom el a praxist, hatvanévesen tettem le az üzemorvosi szakvizsgát.

Melyek azok a képességek, amelyekre feltétlenül szüksége van egy háziorvosnak?

– Itt, a periférián mi házi orvosok igazi katonák vagyunk, akik a határvidéken szolgálunk, akikhez legelőször fordulnak a betegek. Meg kell tanulni differenciálni és tudni kell dönteni: mit vállalom el, mikor kérek szakkonzíliumot, kit küldök kórházba. A döntéshez pedig az kell, hogy nemcsak a betegemet ismerem születése óta, hanem már az öregapja is a páciensem volt. Ezért tudom, milyen az illető genetikai háttere, adott esetben milyen kockázati tényezőkkel kell számolni. Alapvetően nem betegeket kezelek, hanem egészségesen tartom a rám bízott embereket. Ki a jó házi orvos? Akinek nincs betege. A mai egészségügyi rendszer azonban „fordítva ül a lovon”: nem a betegségek megelőzésére, hanem a betegek ellátására fókuszál.

Ön mit tesz annak érdekében, hogy megőrizze a láthatóan kiváló kondícióját?

– Világéletemben sportoltam, már középiskolás koromtól kezdve kipróbáltam mindenféle sportágat, ami az utamba akadt. Futottam, fociztam, pingpongoztam, röplabdáztam. Sosem akartam versenysportoló lenni, de a mozgás mindig is a lételemem volt. Ebben a kis faluban, ahol nem nagyon akarnak mozogni az emberek, kialakítottunk egy röplabda pályát, és néhány tehetségesebb fiatalal csapatot szerveztünk, eljutottunk a megyei bajnokságig.

Beszélgetésünk helyszínét áttettük a Bréda vadászkastélyba, amelynek termeiben az ön trófeái láthatók. Hogyan lépett be az életébe a vadászat?

– Mint minden falun felnőtt gyerek, át-estem a gyerekcsínyeken, mint amilyen a csúzlizás, a légpuskázás és a csapdaállítás. Minden vadászzal kapcsolatos könyvet örömmel olvastam. A lökést mégis az 1971-ben megrendezett világkiállítás, és a helyi idősebb vadászok invitálása jelentette. 1973-ban tettem vadászvizsgát, és lettem az akkori társaság tagja, később titkára, majd elnöke. A kiállítás ennek a több mint négy évtizednek tárgyasult emlékeit, trófeáit mutatja be. A vadászat az erdőjárás, a napfelkeltekben való gyönyörködésen és persze a vad kilövésén kívül sok igaz barátot, megannyi izgalmat adott. Az odavezető élmény, a várakozás a beteljesedésig sokkal több izgalmat jelent, mint a puska elsütése. Több ún. nagyvadász területen vadászhattam az országon belül, így nem hiányzik a gyűjteményemből a „magyar ötös”: a gím, a dám, a muflon, a vad-disznó és az őz. Négy alkalommal eljutottam Afrikába is, ahol embert próbáló menetelésekben, vészhelyzetekben volt részem. Gázoltam át a krokodillal teli Luangwa folyón, kerestem megsebzett antilopot alvó rinocéroszok szomszédságában, de ezeket a kalandokat szerencsésen megúsztam. Az „afrikai ötös” – elefánt, rinocérosz, leopárd, oroszlán

és kafferbivaly – fafaragáson látható együtt, és az egyik nagyvad, a kafferbivaly trófeáját volt szerencsém hazahozni.

Tervez újabb szafarit?

– Már nem tervezek nagyobb utakat, de gyakran álmodom róluk...

Boromisza Piroksa

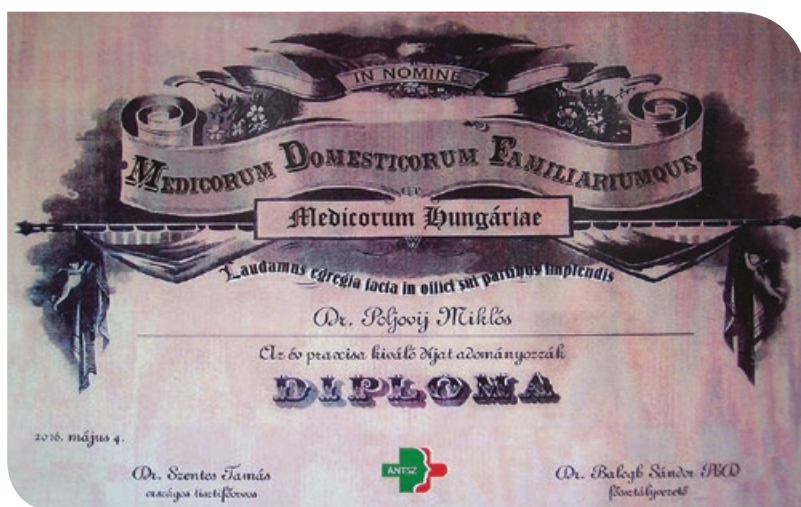

Most tényleg nem könnyű megszólalni....

Május végén adták át „Az év praxisa a Kárpát-medencében” díjait a hazai és a határon túli háziorvosoknak és munkatársaiknak az Emberi Erőforrás Minisztérium Arany János utcai épületében. Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal által meghirdetett jó háziorvos kerestetik felhívásra – hiszen ez „Az év praxisa a Kárpát-medencében” pályázat lényege – nemcsak Magyarországról, de Felvidékről, Ukrajnából és Erdélyből is érkeztek ajánlások.

Az ajánlók tollából szép és megható történeteket olvashattak a zsűri tagjai, hiszen csöppet sem hétköznapi, hogy a rokonlátogatáson járó hódmezővásárhelyi beteg éppen Erdélyben hal meg, és, hogy az erdélyi háziorvos vele, az idegen pácienssel tölti karácsonyát, szilveszterét, majd felajánlja feleségének autóját, hogy intézhesse férje hazaszállításával kapcsolatos adminisztratív ügyeit. De az sem szokásos, hogy valaki egy nappal a szemműtétje után sötét szemüvegben ugrik a hívásra, és ahogy megvan a diagnózis, azonnal operáló orvost keres az életveszélyben lévő kislánynak. Akad doktornő, akinek betegei életműdíjat javasolnak jószágáért, és olyan is, akinek idős apácák köszönik meg, hogy meleg szívvel bánik velük. Az egyik nyertes hatására alkoholista beteget letette a poharat, ajánlásában pedig megírja, hogy ivócimborái már régen meghaltak, ő orvosának köszönheti életét.

Gál Júlia Felícia, Gáll Anna és Székely-Szentmiklósi István Erdélyből

A történetek beküldői között ott van Cegléd alpolgármestere, Sur Község polgármestere, a csongrádi járási tisztifőorvos, a Congregatio Jesu apácarend idősoththonának vezetője, a kárpátaljai görögkatolikus áldozó pap, és Fábiánsebestyén Község Gondozási Központjának vezetője is. Írt nekünk Nagyvácszony, valamint a felvidéki Marcellháza polgármestere, a Magyar Vöröskereszt és a Nagycsaládosok Egyesülete csongrádi szervezetének képviselői, a Kárpáti Igaz Szó szerkesztősége, továbbá Tőkés László EU Parlamenti Képviselő, és Duray Miklós felvidéki író, politikus is. Utóbbiak ott ültek a közönség soraiban a díjátadón.

A határon túli ajánlók közül, Ukrajna tett ki igazán magáért, hiszen a Kárpátaljai Igaz Szó szerkesztősége több történetet is küldött felhívásunkra. Formos, Nagydobrony, Kisdobrony, Tiszaújlak, Tarnóc, Nagyszőlős, Bótrágy, Nagypalád, Mezővár, és Szernye mostoha körülmények között, omladozó rendelőben, régi műszerekkel dolgozó háziorvosait ajánlották az újságírók és a hálás páciensek.

Erdély sem maradt el Kárpátalja mögött: Gyergyóremete, Gyergyószentmiklós, Tordatúr, Csíkszereda, Ilyefalva, Kézdivásárhely, Marosvásárhely és

Egy csokor határon túli vallomás

„Most tényleg nem könnyű megszólalni. Pedig azt hittem, ha már vége a szavazásnak és tudjuk a végeredményt, akkor sokkal könnyebb lesz, de tévedtem. Sokkal nehezebb, mint eddig bármikor. Bevallom, nem számítottam arra, hogy ilyen sokan fognak támogatni. Amikor elolvastam a számokat, alig hittem a szememnek. Köszönöm, hogy biztatok bennem, hogy kitartottatok mellett egészen a legutolsó pillanatig. Álmomban sem gondoltam, hogy a határon túli győztes én leszek. Bevallom őszintén, hogy nemcsak a győzelem esett jól, hanem az is, hogy megtapasztalhattam, milyen sokan állnak mellettem, milyen sokan támogatnak. Nemcsak az oklevél az igazi elismerés, hanem az a sok kedves szó is, amit kaptam biztatásként. Kívánok mindenkinek jó egészséget és kérem, amit mindig is szoktam, hogy figyeljünk egymásra, segítsük, szeressük egymást. Isten áldása legyen életetek minden pillanatán!”

Dr. Ádám József – Erdély

„Több, mint négy évtizede praktizálok. Nagyon meghatódtam, hogy az anyaországban ilyen magas szinten értékelték a teljesítményemet, s többedmagammal én képviselhetem a régiókat, amiért hálás vagyok a szavazóknak. Bizton állíthatom, hogy ezt a munkát csakis küldetesként lehet megélni, hisz egy vidéki családorvosnak se éjjele, se nappala, se ünnepe, se magánélete. Mivel nincs megfizetve, a mai fiatalok egyre ritkábban vállalják e terhet. Én ennek ellenére szerettem ezt a hivatást, soha nem csalódtam benne és igyekszem legjobb tudásom szerint becsülettel végezni.”

Dr. Popovics László – Ukrajna

„Harminc éve vagyok családorvos, és odahaza hivatalos helyről soha egyetlen elismerő, jó szót nem kaptam. Ezért esik különösen jól, hogy az anyaországtól ilyen visszajelzés jött, meggyőződtem róla, amit eddig is éreztem, hogy mégiscsak érdemes volt vállalni a folyamatos nehézségeket, tűrni a nem éppen rózsás körülményeket. Ami nálunk szégyennek számít, hogy biciklivel járjuk a körzetet, azt a zsűri elismerésre méltónak találta... Nagyon boldog vagyok és olyan feltöltődést kaptam, ami erőt, energiát ad a továbbiakhoz.”

Dr. Csernyicskó Natália – Ukrajna

A felvidéki **Dr. Sebők Zoltán** arra a kérdésre, hogyan fogadta a jelölést, így válaszolt: „A betegek közül többen javasoltak – színészek, Duray Miklós, a polgármesterünk –, és amikor ennek híre ment, akkor mozgósították az ismerőseiket, hozzátartozóikat, akik között akadtak szlovákok is. Soknak tartottam ezt a tizennégy napot, míg a szavazásra lehetőség volt, ez talán nehezebb, mint az amerikai elnökválasztás.”

A másik felvidéki díjazott **Dr. Fronko Álica** a kassai orvosi egyetem elvégzése után 1987-ben Buzitára került, ahol jelenleg is él. „Engem a volt alapiskolám igazgatója jelölt erre a díjra, aki hírt szerzett a pályázatról. Amikor a szlovák pácienseim értesültek a szavazásról, szinte azonnal megmozdultak. Nem értették, hogy mi áll a szövegben, de csak annyit mondtak: „Szavazni kell? Persze hogy!”

„Rendkívül megható számomra ez az elismerés. Számos szép, nemes gondolat elhangzott a díjátadón, melyek valóban tükrözik a háziorvosok mindennapi harcát a konok betegségek ellen. Számomra külön élmény, hogy két nagyszerű ugocsai kollégámmal pont itt, Budapesten ismerkedhettem meg. Felejthetetlen élménnyel gazdagodtam, s a rendkívül hasznos ajándékok mellett úgy vélem, hatalmas eszmei értéket hordoz ez a pályázat, hisz bizonyítja, az anyaország nem feledkezik meg rólunk, gondoskodik róla, hogy összetartsa a szétszakadt nemzetrészekben élő magyarokat.”

Dr. Poljovoj Miklós – Ukrajna

Szilágycseh lakosai döntöttek úgy, hogy az ő háziorvosuk megérdemli az elismerést.

Egyik felvidéki díjazottunkat Marcellházáról sokan ajánlották, hiszen többek között Kossuth-díjas színész betege neki köszönheti, hogy egyetlen előadás nem maradt el miatta. A két szlovákiai nyertes rendel magyar nyelven ott ahol ezt nem nézik jó szemmel, de akad olyan ukrainai orvos is, aki 3100

lakost, köztük 800 romát lát el, úgy, hogy közben ráomlik a 100 éves rendelő épülete.

A beküldött ajánlásokból a zsűri választotta ki a TOP húsz történetet, a sorrendet viszont nem a bíráló bizottság, hanem az internetes közönségsvotumok száma döntötte el. Két hét alatt összesen 45 526 szavazat érkezett, ebből hazai 32 416, határon túli pedig: 13 110. Látogatóink száma naponta kétezer és négyezer között ingadozott.

Fej-fej mellett küzdött a hazai első és második helyezett, mindkettőjükért rengetegen álltak csatasorba, hiszen ők ketten kapták a szavazatok majd 50 százalékát, azaz mindketten 10.000 körüli voksot! A biatorbágyi és a miskolci orvos közötti különbség mindössze 473 szavazat!

Jóval nagyobb a határon túli dobogósok közötti szórás: 6036 voks, hiszen a nyertes 7697, a második helyezett pedig 1599 szavazatot számolhat.

A Google statisztikái alapján az is kiderült, hogy kivételesen nem a női, hanem a férfiszavazók voltak többségben. Női látogatóink száma 45.85%, a férfiaké pedig 54.15%! Az összes szavazók 63,1 százaléka Magyaror-

**Gratulál egymásnak
a két felvidéki orvos:
Fronko Álica
és Sebők Zoltán**

Gáll Anna Csíkszeredából átveszi Balogh Sándortól az oklevelet

szágról, a többiek Romániából (25.4), Szlovákiából (3.99), Ukrajnából (1.5), valamint Németországból és az Egyesült Királyságból kattintottak a TOP listásokra.

Egy szavazó egy alkalommal két szavazatot adhatott le, amit a kiírás szerint megismételhetett négyóránként. Éppen azért lehetett többször szavazni, hogy ne kerüljenek hátrányos helyzetbe a kistelepülések – különösen a határon túl –, ahol kevés a számítógép, de a tablet, meg az okostelefon is.

A legnagyobb forgalmat generáló portálok: saját portálunk és Facebook oldalunk, a cegledipanorama.hu, a Gyindex.ro (Gyergyószentmiklós portálja) a minap.hu, a Sur.hu, a Felvidék.ma és a Kárpátalja.ma hírportálok.

Az ünnepélyes díjátadón **Beneda Attila egészségpolitikáért felelős helyettes államtitkár** köszöntötte a sikeres pályázókat. Reményét fejezte ki, hogy már észrevehetőek azok az intézkedések, amelyeket az alapellátás színvonalának javításáért tesznek. Rámutatott, hogy a tavaly elfogadott törvény hozzájárul a többi között a háziorvosi szolgálat tekintélyének visszaállításához; ugyanezt a nemes célt szolgálja az Év Praxisa pályázat is.

Balogh Sándor a zsűri társelnöke felhívta a figyelmet arra, hogy immáron hatodik esztendeje adják a legjobb praxisok díjait, és ha rajta múlik, hosszú évtizedeken át kerülhet még sor a megható ünnepségre.

„A nemzet közös ihlet” – idézte József Attilát **Kásler Miklós professzor**, aki minden évben tagja a zsűrinek. Az Országos Onkológiai Intézet főigazga-

	Hazai nyertesek	Határon túli nyertesek
1	Dr. Száray Eszter Biatorbágy	Dr. Ádám József Gyergyóremete – Erdély
2	Dr. Szűcs László Miskolc	Dr. Para János Ilyefalva – Erdély
3	Dr. Gabnai Judit Anna Cegléd	Dr. Székely-Szentmiklósi István Szilágycseh – Erdély
4	Dr. Kovács Tibor Dunabogdány	Dr. Sebők Zoltán Marcellháza – Felvidék
5	Dr. Kükemezey Klára Sur	Dr. Franko Alicia Igló – Felvidék
6	Dr. Stingli Erzsébet Dunaföldvár	Dr. Popovics László Nagypalád – Kárpátalja
7	Dr. Balogh Katalin Budaörs	Dr. Gáll Anna Csíkszereda – Erdély
8	Dr. Závogyi Zsuzsanna Csongrád	Dr. Csernyicskó Natalia Tiszaújfalu – Kárpátalja
9	Dr. Török Katalin Budapest	Dr. Gál Júlia Felícia Tordatúr – Erdély
10	Dr. Laczkó László János Tiszadada	Dr. Poljovij Miklós Mezővár – Kárpátalja
+1 Különdíj	Dr. Varga Sándor József Kazincbarcika	

tója ezt azzal kapcsolatban mondta, hogy a költői „közös ihlet” szellemisége az idén is áthatotta a pályázatot, hisz részt vett benne a hét részre szakított ország számos képviselője.

Köszöntőjében egy személyes történetet osztotta meg a résztvevőkkel **Berszán Lajos atya**, a székelyföldi magyar katolikus gimnázium alapítója. A plébánost 73 esztendeje nehezen szülte meg édesanyja. A csecsemő nem sírt fel rögtön világra jötte után, ezért az asszisztáló orvos apró ütögetéssel élesztgette a kisfiút. „Én akkor kaptam az első pofonokat az életben” – mondta az atya, s azt kívánta, hogy valamennyi itt lévő orvosra olyan hálával gondoljanak vissza páciensei, mint ő. „Isten fizesse meg munkájukat” – kérte végül.

ajándékutalványokat, illetve az Egis Gyógyszergyár felajánlásának köszönhetően 5 hazai és 5 határon túli orvos egy belföldi konferencián történő teljes részvétel voucherét vehette át. A határon túli nyertesek közül az ukrainai Popovics László wellness hétvégén vehet részt a Hernádvécsei négycsillagos szállodában.

B. Király Györgyi

Lenkefi Ida Ágota, az Egis Gyógyszergyár Zrt. belföldi kereskedelmi igazgatója hatodik alkalommal olvasta a megható történeteket a pályázók ajánlásaiban. Elmondta, hogy cége következetesen támogatja a kiváló orvosok díjazását, s nagy örömkre szolgál, hogy minden évben vannak újabb és újabb elismerésre méltó doktorok, akiknek sokszor szívszorító, emberi tisztességről tanúskodó helytállása példaként szolgálhat sokunk számára.

A díjátadón – melyet Zsador Andrea és Szolnoki Tibor fellépése tett színesebbé – Balogh Sándor és Kásler Miklós professzor adta át az elismerő okleveleket, a cégek vezetőivel együtt. Az első helyezett Száray Eszter és Ádám József örömmel fogadta az Innomed ajándékát, egy-egy vadonatúj EKG készüléket. A többiek az OTH jóvoltából könyv-, nagy értékű vitamincsomagot, vércukormérőt, pulzoximétert,

A gyerekek úgy járnak hozzánk, mintha a játszótérre mennének...

Gyermekeorvos nyerte el „Az év praxisa a Kárpát medencében” pályázat első helyezését. A biatorbágyi Száray Eszterre a második szakaszban – az internetes voksok leadásának két hetében – Herceghalom és Biatorbágy lakosai szavaztak, a szó szoros értelmében éjt nappallá téve. Mivel egy IP címről – a kistelepülésekre és falvacskákra tekintettel – négyóránként lehetett szavazni, olyan anyukák is voltak, akik a szoptatáshoz igazították saját voksolásukat. Így lett Eszternek több mint 10000 szavazata, amivel a dobogó legfelső fokára állhatott.

– Édesanyám is orvos volt, s ez meghatározta egész életemet. Nem is gondolkodtam másról. Az, hogy gyermekeorvos lettem, a gyakorlaton dőlt el. Amikor megláttam az egyik főorvost csecsemővel a karjában, úgy döntöttem, hogy erre a pályára megyek.

Szavai arra utalnak, hogy nem bánta meg a választást.

– Cseppet sem. Ráadásul a gyermekeorvosok mindig fiatalok maradnak. Fiatalítanak a betegek.

Két nagy Budapest közeli település – Biatorbágy és Herceghalom – házi orvosa lett. Ez valamilyen kötődésen alapult?

lom – házi orvosa lett. Ez valamilyen kötődésen alapult?

– Nem volt személyes kötődés. Miután tíz évig a Heim Pál gyermekkórházban dolgoztam, elkezdtem kikacsintgatni a körzeti orvoslásra. Először Biatorbágyon nyílt lehetőség arra, hogy ott helyettesítsek, majd a város mellé csatolt község Herceghalmot is megkaptam gyermekeorvosként.

Korosztály?

– Nullától tizennyolcig. Az első, aki nekem született a körzetemben, már 12 éves.

Miért szeretik annyira a betegek, hogy éjt nappallá téve szavaztak Önre?

– Ezt inkább tőlük kérdezze meg! Kérésre a díjátadáson jelen voltak az asszisztenseim és a védőnők is, akikkel együtt dolgozom. Nagyon jó gárda állt össze, s a gyerekek nem is úgy járnak hozzánk, mint az orvoshoz, hanem mintha afféle játszótérre mennének. Ennek megfelelően dekoráljuk a rendelőt is.

Ki és hogyan finanszírozza ezt a csapatot?

– Az asszisztenseimet én, ők a praxishoz tartoznak, a védőnők pedig az önkormányzat alkalmazásában állnak. Ettől azonban még összejárunk, közös a karácsonyunk, megtartjuk a születésnapokat.

„Az Év Praxisa a Kárpát medencében” első helyezése, meg a köszöntők arra utalnak, hogy Ön sikerember, szakmailag nagy elismerés övezi, mindenki szereti. Van-e valami, ami hiányzik az életéből?

– Nekem? Semmi. Most már a lányom is elsőéves orvostanhallgató, úgyhogy alakul a dinasztia. Nem hiányzik semmi, tökéletesen elég, hogy nap mint nap jönnek a gyerekek hozzám, rám mosolyognak, adnak egy pusztit, és

kérik a kis kekszet a vizsgálat végén.

Külföldre nem vágyik? Vagy – másként fogalmazva – nem keresett jobban javadalmazó munkahelyet például a gyermekei érdekében?

– Nézze! Édesapám évekig külföldön dolgozott, jó volt, szép volt, de úgy döntöttem, hogy anynyi elég is volt. Maradok. Nagyon jól érzem magam, ahogyan így és itt vagyok.

Nem várja tehát a jóságos tündért, aki teljesíti a kívánságát.

– Nem. Csak azt kívánom, hogy sokáig járjanak hozzám a gyerekek.

Csák Elemér

Eszter kedves, mosolygós teremtes, azt mondja a gyermekorvosok már csak ilyenek. Meg olyanok, hogy megbecsülik a munkatársaikat. Idézet leveléből, amit a díjátadóra szóló meghívó postázása után írt:

„Nagyon nagy megtiszteltetés volt az „Az év praxisa” versenyben részt venni, de ha Ön tudná, hogy soha nem fogjuk elfelejteni a munkatársaimmal ezt a 2 hetet! Mi már biztos nyertünk, sok-sok szeretetet, amit a kis gondozottainktól, de leginkább szüleiktől és nagyszüleiktől kaptunk! Körzetemhez nem csak Biatorbágy, hanem csatoltan Herceghalom is tartozik! A két település összefogva együtt szavazott és drukolt nekünk! Szóval nagyon köszönjük! Miután 2 településen dolgozom, így 2 tündéri asszisztensem van: Dobos Évi és Nyúl Katalin.

Lenne meg egy kérés: aki tudja, hogyan működik egy gyermekorvosi körzet az tudja, hogy a Védőnők nélkül sehogy, így a praxishoz ők is hozzátartoznak (8 Védőnő), ezért szeretném, ha ők is részt vehetnének az eredményhirdetésen, ha emléklapot is kapnának nagyon örülnék! Még egyszer nagyon köszönöm!

*Üdvözlettel,
Száray Eszter*

Tízezer szavazat Erdélyből...

„Az Év Praxisa a Kárpát-medencében” pályázat határon túli nyertese Ádám József Erdélyből, gyergyószentmiklósi háziorvos, mentőorvos. Számtalan helyi és környékbeli páciens és azok hozzátartozói, rokonai, mentős bajtársak és barátok voksoltak a fiatal doktorra. Hódmezővásárhelyi ajánlónk története, pedig a legmeghatóbbak és legemberségesebbek közé tartozik.

Honnan jött?

– Hát kérem Erdélyből, a Hargitáról, közelebbről Gyergyószentmiklósról. – mondja kedves, közvetlen stílusban. A 38 éves doktor egy ezermester esztergályos és egy ügyeskező, mindent előteremtő és beosztó háziaszszony édesanya gyermeke.

Nagy családból származik?

– Apám volt a mintaképem. Az életre ő tanított, már, ami a gyakorlati ismereteket jelenti. Az érzelmi nevelés egyértelműen az édesanyámtól való. Valóban nagy családból jöttem Antal bátyám famunkás és igen tehetséges a szakmájában. Attila bátyám ügyvéd lett rá is büszke a család, Erzsébet húgom tanítónő. A családban nem volt orvos és magam is először színész akartam lenni.

Aztán a fa megmunkálása vonzott. Marosvásárhelyen a Bathányi Ignác Technikai Kollégiumban érettségiztem, aztán egy asztalosműhelyben dolgoztam. Fantasztikus volt látnom mi lesz a fából a kezem munkája nyomán. Szerettem a műhely jellegzetes faforgácsos képét és a semmihez sem hasonlítható illatot, még a ragasztó szagát is.

Nyilván szert tett némi emberismeretre. A műhely légköre, az asztalosok viselkedése, munkabírása új élményeket jelentett egy fiatal fiú számára.

– Még az ott szerzett baleset nyomát is viselem egy életre a kezemen. Kétségtelen nagy tapaszt-

talás volt az ott töltött idő, valóban kihat a mai munkámra is.

Hogyan jött a gyógyítás, a másokon való segítség vágya?

– Az is mindig bennem volt, annyira természetesen, mint a levegővétel. Megbeszéltem a szüleimmel és 2000-ben jelentkeztem Marosvásárhelyen az orvosira. Felvettek. Innentől kezdve biztos voltam benne, hogy jól döntöttem. Amikor már lehetett, elkezdtem mentőzni. A gyors és határozott döntéshozatal elengedhetetlen a traumák közelsége, átélése. Azt is eldöntöttem, már VI. év végére, hogy családorvos szeretnék lenni. Nagy szerencsém, hogy mindkét vágyam va-

Tisztelt Zsúri!

Történetem nem bravúros gyógyításról, hanem példátlan emberségről, segítőkészségről szól, amiből egy orvos jelesre vizsgázott. Még 2014. decemberében történt, illetve akkor kezdődött. Magyarországról, Hódmezővásárhelyről, Erdélybe, Gyergyóújfaluba a szüleimhez mentünk Karácsonyt ünnepelni. Mint utólag kiderült, ez volt férjem utolsó kívánsága. Karácsony másodnapján, amikor még mindenki ünnepelt, férjem rosszul érezte magát. Mivel egyetlen orvost sem ismertem, akit fel tudtam volna hívni, rokonaimtól kértem segítséget, hogy ilyen esetben, egy ilyen napon, kihez fordulhatnék.

Ők egyértelműen azt ajánlották, hogy hívjam Dr. Ádám Józsefet. Tartottam attól, hogy Karácsony másnapján zavarjam, de akik ismerték, mindannyian azt mondták, nyugodtan meglehetem, mert ő olyan orvos és ember, akinek teljesen mindegy, hogy ünnepnap, hétvége vagy éppen éjszaka van, a beteg az első. Beszélgetésünk után azonnal autóba ült, és jött, otthagya a családi ebédet. A kivizsgálások alatt végig férjem mellett volt, egészen addig, amíg a kórházi osztályon elhelyezték.

A következő egy hétben, ameddig az életéért küzdöttek, amikor lehetősége volt személyesen látogatta, ha nem tudott jönni, telefonon érdeklődött. Szerettem volna megköszönni, amit értünk tett. Előzetes tapasztalatok alapján a pénzt megfelelő eszköznek találtam a hála kifejezésére. Amikor a doktor úr meglátta a borítékot, szinte haragot, sértődöttséget láttam a szemében, és nagyon határozottan, de szelíd hangon közölte, hogy egyáltalán nem fogadja el, ezt nem azért tette. Azt mondta, hogy neki ez kötelessége. Tette mindezt úgy, hogy a férjem nem volt a regisztrált betege, hiszen tősgyökeres hódmezővásárhelyi lévén, csak látogatóban járt arra a vidékre, nem kapott utána semmiféle térítést az államtól és tőlünk sem fogadott el semmit, mi több, azon a bizonyos Karácsony másodnapján találkoztak először.

Férjem, 2015. január 2-án végleg megpihent, a gyilkos kór nem engedett neki további életet. Amikor a doktor úr tudomást szerzett a történetekről, tudván, hogy rengeteg intézni valóm lesz, a hazaszállítás és egyéb ilyenkor felmerülő adminisztrációs kötelezettségekkel kapcsolatosan, megkérdezte, hogy van-e autóm, ami segítene a gyorsabb intézkedésben, mert ha nincs, ő szívesen odaadja nekem az autóját. Ekkor elsírtam magam, soha nem tapasztaltam ennyi emberséget, empátiát...

Hálás vagyok a férjem nyugodt tekintetéért, amit akkor láttam, miközben vizsgálta, amikor mellette volt és úgy emlegette „az én drága doktor bácsim”, annak ellenére, hogy ő volt a sokkal idősebb, mégis biztonságot adott a jelenléte. Hálás vagyok azért is, mert, a férjem megtapasztalhatta annak ellenére, hogy utolsó napjait szülőföldjétől távol élte meg, hogy ott is mindent megtettek érte, ami emberileg, szakmailag megtehető. A doktor úr egy elszólásából tudom, hogy Szilveszter éjszakáján is bement megnézni a férjemet. Amikor más a családjával volt, jól érezte magát, Ő beteget látogatott. Mindezt úgy, hogy még köszönetet sem várt érte.

Kovács Magdolna, Hódmezővásárhely

lóra vált. Merthogy reggel 8 órától délután 3-ig mentőzöm, aztán este 8 óráig a rendelőben várom és kezelem a betegeimet.

Mikor él magánéletet?

– Szoktam aludni is! – válaszol nevetve. – Sőt szabad időmben találkozom a barátaimmal is. Hosszan beszélgetünk egy pohár bor mellett. Nekem sokat jelentenek ezek a találkozások. Kibeszélem magamból a gondjaimat, megosztom velük az örömet, megvitatjuk szűkebb és tágabb

fizikai munkát végeztem a tanulmányaim elősegítésére.

Saját család?

– Még nem találtam meg a gyermekeim jövődöbeli édesanyját. Mostanában sok dolgom van, rengeteg a beteg és én rajtuk akarok elsősorban segíteni. –

Nem tudom a többi kitüntetett orvos mikor, és hogyan mondott köszönetet mindazoknak, akik a munkáját elismerték: beszélgetőpartnerem Facebook oldalán megtette. Ez is rá vall. Olyan Ádám Józsefes.

pátriánk sorsát. Köztük feltöltődöm. A világ elment az anyagiasság felé. Engem nem ez érdekel. Tudom, hogy szükséges a pénz az élethez, de számomra nem ez a meghatározó. Szeretem a természetet a maga teljes egészében. Az erdőt, a mezőt, és az embereket.

Mi érdekli a szakmából?

– A kardiológia vonz, de ilyen időbeosztás mellett nem tudok elmélyülni benne. Az internet segítségével sűrűn tájékozodom, szakönyvekre sokat kellene költenem. Olvasok magyarul, románul és angolul, mindhárom nyelvet jól beszélem. Hogy gondoltam-e külföldi munkára? Orvosként egyelőre nem fordult meg a fejemben. Bár dolgoztam Németországban korábban, de

„Szeretném megköszönni minden páciensemnek, pácienseim hozzátartozóinak, a Gyergyói medence valamennyi szavazójának, rokonaimnak, barátaimnak, ismerőseimnek. Külön köszönöm a gyergyóremetei betegeknek, akik bizalmat szavaztak nekem nemcsak most, hanem akkor is, amikor engem választottak családorvosuknak, továbbá azoknak, akik más településről választottak engem, a gyergyószentmiklósi lakosoknak, akik többnyire a mentőorvosi munkámat ismerik és értékelik. Köszönöm a gyergyószentmiklósi, csíkszeredai, székelyudvarhelyi és valamennyi mentőszolgálatnál dolgozó kollégámnak, a kórházak dolgozóinak, valamint a közvetlen kollégáimnak, hiszen minden elért eredmény ugyanúgy az ő munkájukat is dicséri. Mindenkinek köszönöm.”

Várhegyi Andrea

Vándorsólyom a Bazilika tetején...

Aszalós Csongor a Zuglói Örs Vezér téri szakrendelő vezető főorvosa, szabadidejében állatviselkedéstannal foglalkozik, verseket ír. Egészségügyi témájú darabjait Hatvanban mutatták be. Jelenleg verseskötetét rendezi nyomda alá, valamint kerítést épít. Nagypapja a bajai kórház osztályvezető szemésze, édesapja művészettörténész. Szakmájában a rejtett tünetek felfedezése jelenti a legnagyobb kihívást számára.

Ön nem csak, mint neurológus ismert, hanem, mint költő, színműíró, rendező is. Sőt, még játszik is saját darabjában. Ezek a rejtett adottságok mikor jelentkeztek?

– Verset általában akkor írok az ember, ha érzelmi-
leg megérinti valami. Húsz éves korom körül kezdtem többnyire szerelmes verseket írogatni, többnyire az íróasztal fiókjának készültek. 2010-ben a Hatvani Kórházban az osztályvezető főorvos Mikulás ünnepséget szervezett. Mindenkinek verset kellett írnia egy kollégáról úgy, hogy abból rá lehessen ismerni. Többet is írtam, amivel nagy sikert arattam. Így kezdődött. Aztán született Villon stílusában egy ballada, ahol minden szakágot pellengérré állítottam. Egy év múlva a kórház fennállásának 50. évfordulójára írtam egy színművet, Orvosi színjáték, Medica Comedia címmel. Ez Dante Isteni színjátékának mai orvosi környezetbe történő átültetése volt. A darabnak akkora sikere lett, hogy hétszeradtuk elő az orvos kollégák szereplésével. A legutolsó előadást két évvel ezelőtt sikerült létrehoznunk Hatvanban már profi színészekkel.

Tudna idézni belőle?

– Például az endoszkópos kollégáról ezt írtam:
„Embert vizsgálni kívülről? Unod!
És kotorni sem kell mélyre, kézzel!
Szkóppal lecsípni belülről tudod,
amit kintről ujjaddal nem érsz el.
S ha egy felső nyíláson benézel,
s egy alsó lukon bukkan fel csöved,
a vizsgálóban így tekinthetsz széjjel –
Fogadd szívedbe ezt az éneket!”

Az egyik közreműködő ötlete volt, hogy az egyik jelenetet, ami a hálapénzről szólt, érdemes lenne ki-

MEGHÍVÓ
2013. január 18. péntek, 19 órára
a
Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium
Színháztermébe
(Aszód, Régész út 34.)
Aszalós Csongor:
HOGYAN KERESSÜNK
HÁLAPÉNZT?
címmű vígjátékának előadására.

Írta és színpadra alkalmazta: Dr. Aszalós Csongor
Szereplők:
Dr. Déry Károly Dr. Aszalós Csongor Dr. Köles József
Dr. Kálmán Krisztina Dr. Rosta Ildikó
Technikai munkatárs: Tompa Z. Mihály
A rendezvény támogatója: Aszód Ifjúságért Alapítvány
A belépés díjtalan. Vége kb. 21 órákor

bontani. Tanácsát megfogadva írtam egy bohózatot, aminek az lett a címe, hogy „Hogyan keressünk hálapénzt?” A bohózatban természetesen megjelenik Szerény Áron, aki sosem tudott pénz keresni, Péntes Lajos, aki soha nem dolgozott betegellátásban, de gazdag orvos-menedzser és találkozunk az orvoslátogatóval, aki a Szolvens Para cég képviselője és a Paraszolvin tablettát reklámozza és hozza a promóciós ajándékokat.

Hatvanban Tompa Z. Mihály kultúrházvezető tette lehetővé, hogy bemutathassuk a darabjaimat igazi színházi körülmények között. Nagy siker volt, de pont azok a szakemberek és politikusok nem voltak ott, akik változtathatnának az egészségügy akut problémáin.

Most, hogy állunk a hálapénz problémájával?

– A javaslatom az lenne, hogy minősítsük Hungarikumnak, védessük le. A Kulturális világörökség részeként az UNESCO-tól pénzt lehetne kapni érte. A pénzt pedig az egészségügy fejlesztésére lehetne fordítani. De más visszasságok is vannak a magyar egészségügyben. Nem tudom, hogy valaki összeszámolta-e, hogy hány számmal kell jelölni egy ember megjelenését egy orvosnál. A betegnek van egy születési dátuma 8 számjegy, van egy TAJ száma 9 számjegy, az orvos pecsétszáma 5 számjegy, a rendelő azonosító 9 számjegy, az ellátás dátuma 8 számjegy. Ez 39. De mindez kevés. Még a számítógép is generál egy 9 jegyű naplósza-
mot! Mindezek tetejébe az ambuláns lapra a számítógép 8 számjegyet nyomtat, a zárójelentésre pedig tízet. Ez is Hungarikum. De a magyar gyógyszertermogatási rendszer is méltán kerülhetne fel az UNESCO Kulturális Világörökség listájára a paraszolvencia mellé.

A felmenői között volt orvos, ez vonzotta erre a pályára?

– Középiskola után azért választottam az orvosi egyetemet, mert érdekelt az állatviselkedés, az etológia, nagy hatással volt rám Konrad Lorenz orvos-etológus. Hasonló pályát képzeltem el magamnak is, de akkor még nem volt ilyen képzés az ELTE-n. Az orvosi után a neurológiára esett a választásom, hiszen az agy betegségeivel foglalkozik, rendkívül sokrétű ágazata az orvoslásnak, a bőrgyógyásztól a reumatológiáig, az urológiától a pszichiátriáig. Sok intuíció kell hozzá és ez leköti az érdeklődésemet. A rejtett tünetek felfedezése jelent számomra a legnagyobb kihívást.

Néha nem gondolkodott el azon, hogy rosszul választott szakmát?

– Nem. Az életben sok olyan dolog van, amiben nagyon el lehet mélyedni. A természet iránti érdeklődésem semmivel sem csökkent. Ma is olvasom az ilyen típusú szakkönyveket, az állat viselkedéstől az ökológiáig. Hadd mondjak egy példát. Egyszer az Andrassy úton kellett kiszállnom a kocsiból, mert egy vándorsólyom rászállt a Bazilika tetejére. Csak pár másodpercig akadályoztam a forgalmat, de meg kellett nézmem távcsővel. Távcső és fényképezőgép mindig van nálam. Mire rám dudáltak, már tovább is álltam. De találkoztam vándorló lepkével egy leanderen ült a Ráday utcában. Ezek csodálatos percek.

Polihisztornak tartja magát?

– Személyesen eddig csak egy polihisztorral találkoztam. Mesterem és szemléletformáló professzorom, Szirmai Imre, a Neurológia Klinika emeritus professzora. Ő mind a művészetekben, festészetben, kultúrtörténetben, filozófiában, irodalomban,

orvosi szemléletben irányadó személyiség. Minden könyvét olvastam, nagy tisztelője vagyok. Szerintem ő egy mai polihisztor.

Ilyen szerteágazó érdeklődési kör mellett, mennyi ideje marad a magánéletre, a családra?

– Élek egy hetedik emeleti panellakásban. Három fiam van. Felnőttek. A legidősebb külföldön dolgozik, a középső jogász, a legkisebb pedig a vendéglátóiparban tevékenykedik. Orvos nem lett egyik sem, de nem is erőltettem. Elég nehéz ma Magyarországon orvosként élni. Van olyan orvos, aki szeretne pénzt, rangot, karriert, hatalmat és van olyan, akit csak a szakma érdekel és világmegváltói, karitatív attitűdből lesz orvos. Azt hiszem, én egyikbe sem tartozom. Én csak szeretném jól elvégezni a munkámat.

Manapság, hogy áll a versekkel?

– A versekhez és a versírással kapcsolatos vonzalmam ma sem változott. Bár nem vagyok túlzottan termékeny költő, de most úgy néz ki, hogy a közeljövőben sikerül tető alá hozni egy verseskötetet. Az aktuális feladatom mostanság egy kerítés lecserélése. Van egy kis vidéki parasztházunk egy komplett műhellyel, ott mindent megcsinállok. Teraszt építettem, egyedül cseréltem le a teljes tetőszerkezetet. Nemrég találtam két fészekből kizuhant kis gerlét, ők nem etetik fészken kívül a fiókáikat. Bevittem őket a házba, felneveltem őket. Miután röpképesek lettek, mehettek Isten hírével. Ez is egy feladat volt,

amire én egy belső késztetést érzek. Ha valakiben létrejön az érdeklődés, akkor olyan agyi anyagcsere állapotba kerül, ami miatt a fáradtság ki sem alakul benne. Így tudnak tudósok, művészek napokon át szinte alvás nélkül, fáradtságérzés nélkül dolgozni.

Hogyan fogalmazná meg az ars poeticáját?

– Az embernek általában rossz tapasztalata van az orvosi rendelőkkel. Az adminisztrációtól a vizsgálatig számtalan elutasításban részesül menet közben. Az élet többi területén is, a postától, a biztosítón, az okmányirodán keresztül a vízművekig mindenhol belerúgnak. Azt tűztem ki célul, hogy aki bejön az én rendelőmbe, az úgy menjen ki, hogy jobban van a lelke! Ha még meg is lehet gyógyítani, az az igazi eredmény! Akkor én is jól érzem magam!

Seregély István

Fotók: Hatvanonline.hu

A hipertónia nagyágyúi Gdańskban

Gdańsk adott otthont a második Európai Hypertonia Fórumnak (European Forum on Hypertension) májusban. A rendezvény főszervezője Krzysztof Narkiewicz professzor, természetesen a Magyar Hypertonia Társaság is delegálta résztvevőit.

A Magyar Hypertonia Társaságot társaságunk Örökös Tiszteletbeli Elnöke, Farsang Csaba professzor és jómagam képviseltük. A rendezvény jelentőségét mutatja, hogy csakúgy, mint az Európai Hypertonia Társaságot (ESH), a közel 30 nemzeti hipertonia társaságokat is vezetőik jegyezték. A teljesség igénye nélkül megemlítem, hogy előadást tartott az ESH elnöke, Enrico Agabiti Rosei (Olaszország), valamint a volt elnökök közül Krzysztof Narkiewicz, Stephane Laurent (Franciaország), Giuseppe Mancini (Olaszország) és Josep Redon (Spanyolország) professzorok.

A változatos program – helyszíne az elegáns Hotel Courtyard by Marriott Gdynia Waterfront – plenáris előadásokból és kerekasztal megbeszélések-

Városnézés Gdanskban,
Krzysztof Narkiewicz
professzorral

ből, valamint a nemzeti társaságok beszámolóiból állt össze. Néhány említésre méltó téma a sok közül: „A 2013-as ESH ajánlás újragondolása”, „Diagnosztikai és intervenciós újdonságok”, „Új mechanizmusok: genetika, molekuláris targetek, prenatális programozás, a D-vitamin szerepe”, „Hogyan javítsunk a vérnyomáskontrollon”, „Új lehetőségek a hipertonia kezelésében”, „Hypertonia és speciális populációk”.

Számomra különösen izgalmas előadást tartott Gianfranco Parati (Olaszország) az internet és okostelefonok adta lehetőségekről „dr. Google: barát vagy ellenség” címmel, valamint a svájci Michel Burnier a beteg együttműködés, az adherencia kérdésköréről. Igen nagy érdeklődés fogadta Farsang Csaba előadását a Hypertonia és COPD összefüggéseiről.

A szovjet-éra monumentális relikviája (amelyet a 80-as évek végéig Lenin hajógyárnak hívtak) a Szolidaritás megmozdulás olvasztótégelye volt a 80-as évek elején. Építészek szerint éppen a volt Lenin Hajógyár lehet Gdansk új vonzereje.

„Az észak-lengyel Gdańsk városa és annak kikötője a történelem során sokat látott, számtalanszor cserélt gazdát, Lengyelország legújabb kori történetének egyfajta origója is. A Szolidaritás mozgalmának szülőhelye, az egykori Lenin Hajógyár most várhatóan a brit Studio Bednarski urbanisztikai elképzelései szerint fiatalodik meg.

Az első hajóműhelyeket már az 1100-as években megalapították, majd a 14. században eköré épült az óvárostól határozottal elváló Fiatal város (Young City), amely bekerült az legfőbb európai kereskedelmi útvonalakba. A városrész és a hajóépítő műhelyből gyárrá fejlődő hatalmas üzem az évszázadok során többször tulajdonost, nemzetet és birodalmat váltott, majd a II. világháború befejezésével – az akkori német magántulajdonosától – államosították, 1967-től pedig Lenin Hajógyár névvel az ország egyik legjelentősebb hajózási üzeme lett. A gyár munkásai 1980 augusztusában sztrájkba léptek, megalakult a Szolidaritás Szakszervezeti Mozgalom, melynek hatására az egész országon végigsöpört az elégedetlenség hulláma, amely azután 10 évvel később az ország rendszerváltásához vezetett.

A hajógyárról hamar lekerült a Lenin név, de az ezredfordulón már komoly gazdasági és strukturális problémákkal kellett szembesülni. A területet több tulajdonos kezeli, a munkások száma az eredeti 20.000-ról a tizedére csappant, számos hajóépítési- és javítási funkciót máshová telepítettek át. Így komoly területek kerültek használaton kívülre, bár több, nagy tömeget megmozgató esemény, koncert és megemlékezés is zajlott itt az elmúlt évtizedben.

Az óvárostól mindössze néhány percnyi gyaloglással elérhető kikötőt több befektető kezdte újjáéleszteni. A terület tengelyét a Szabadság útja képezi, ahol a Szolidaritás mozgalom emlékművet kapott, és itt létesült az Európai Szolidaritási Központ is. A befektetők mintegy 750.000 négyzetméternyi új építésű irodát, innovációs központot, alsó-középkategóriás lakásokat magába foglaló vízparti lakóparkot, kulturális létesítményeket, szállodát vizionálnak a megújuló Fiatal városba. A 2008-ban beharangozott nagyszabású tervek első eredményeit már 2012-re ígérték, de a pénzügyi válság a folyamatot lelassította, így az első igazi kapavágásokra csak a 2015-ben került sor. A területet addig is számos ideiglenes térhasználattal, így előadásokkal, városi kertekkel teszik hasznossá és vonzóvá.

Forrás: www.epiteszforum.hu

A nemzeti társaságok beszámolóiból egyértelműen kiderült számomra, hogy az MHT a nagy létszámú társaságok közé tartozik. Jól eső érzés töltött el, amikor elismerést kaptunk az MHT által szervezett tudományos programokért és a kongresszusi aktivitásunkért.

A magas színvonalú tudományos program mellett kitűnő társasági programok tették színessé ott tartózkodásunkat. Egyébként a Balti-tenger partján elhelyezkedő Gdańsk – Lengyelország egyik legszebb városa – fontos szerepet játszott a történelem során, főként a XX. században. Itt robbant ki 1939-

ben a II. világháború, majd 1980-ban itt született meg a Szolidaritás Mozgalom. Léte a kelet-európai kommunista rendszer összeomlásának kezdetét jelentette. Különösen emlékezetes marad számomra a múlttal való szembenézés a Lenin hajógyár egykori helyszínén felépült és rendkívül látványos Európai Szolidaritási Központban (Europejskie Centrum Solidarności), valamint Gdańsk régi városnegyedében.

*Járai Zoltán
az MHT főtitkára*

Szegények patikája – több mint 65 millió forintnyi adomány az Egistől

A legszegényebb magyar falvakban és városi lakóközrzetekben élő gyermekek és fiatal felnőttek ingyenesen kaptak az Egis felajánlásából kettős aktivitású, cukormentes étrend-kiegészítő C-vitamin készítményt, ugyanis kiterjesztette „Szegények Patikája” akcióját a Gyermekekétkeztetési Alapítvány.

Az Egis Gyógyszergyár Zrt. közel 31 000 doboz Jovital C Duo vitamint bocsátott az Gyermekekétkeztetési Alapítvány rendelkezésére, ez többtízezer rászoruló számára jelent hozzájárulást a tél folyamán legyengült immunrendszer megerősítéséhez. A több mint 65 millió forint értékű adományt dr. Hodász István vezérigazgató adta át Király Gábornak, a Gyermekekétkeztetési Alapítvány elnökének.

A „Szegények Patikája” akciót tavaly indította az Alapítvány. A program keretében tíz nehéz sorsú falu szegénységben élő gyermekeinek gyógyszerköltségét falvanként havi százezer forint értékben az alapítvány állja. A KSH adatai szerint az alacsony jövedelmű háztartásokban elégtelen a zöldség-

gyümölcs fogyasztás, vitaminok vásárlására pedig egyáltalán nem jut forrás.

Az akció kiterjesztése most több mint száz helyszínre fontos szerepet játszhat nehéz sorsú gyermekek és fiatal felnőttek egészségének megőrzésében. Az Egis 1913 óta Magyarországon fejleszti és gyártja termékeit, stratégiai, szakmai partnereinek bevonásával igyekszik lehetőségeihez mérten termékadománnyal is hozzájárulni a hazai lakosság egészségi állapotának növeléséhez. A gyógyszer-gyár ebben az évben elsősorban a hazánk legelmaradottabb 80 kistélepülésén az EMMI által támogatott Biztos Kezdet Házakban és azok környezetében élőknek, valamint Kőbánya rászorultjainak szánja adományát.

A modern gyógyszeripar megalapítója

A modern kémia és ezzel együtt gyógyszeripar hazai megalapozója Than Károly volt a reformkorban. 1860-tól levelező, majd később rendes tagjává választotta a Magyar Tudományos Akadémia. Az MTA matematikai és természettudományi osztályának elnöki, később pedig az Akadémia másodelnöki (alelnöki) tisztét töltötte be. A Thanatol és a Than féle egyenérték névadóját mutatja be Önöknek Nagyné Dubay Éva.

Apáthi Than Károly Antal Óbecsén – a mai Vajdaság területén – született, 1834. december 20-án, egy jómódú családba, tíz testvér közül kilencedikként. Hat évvel idősebb bátyja Mór, a későbbi neves festőművész. A Than család Elzászból települt Magyarországra a 16. században, Felső-Elzászban azonos nevű település is található. Apja mérnökként, majd tisztartóként és megyei adószedőként szolgált. Önéletrajza szerint, melyet egyetemi tanári pályázata mellékleteként nyújtott be, gimnáziumi tanulmányait 1843-ban kezdte meg. Az első hat osztályt Szabadkán, Kalocsán, Szolnokon, Nagybecskerekén és Szegeden végezte. Nem maradt nyoma, így nem tudjuk miért váltott többször is iskolát. Gimnáziumi tanulmányai 1848-ban megszakadtak.

Tizennégy éves korában részt vett a szabadságharcban, előbb lövész, majd később tűzmester beosztásban Bem seregében. Talán ennek is köszönhető a kémia iránti érdeklődése. A fegyverletétel után gyógyszerészi pályára lépett. Gyógyszerészgyakornokként Körösladányban, majd a hódmezővásárhelyi Szimonidesz gyógyszertárban dolgozott, az összes szabadidejét és szerény jövedelmét kémiai kísérleteire fordította. A szorgalmas önfejlesztő tevékenység mellett észrevette, hogy a kémia művelése a természettudományok alaposabb ismerete nélkül nehezen kivitelezhető. Ezért nekilátott ismeretei kiegészítésének, és két év kitarató tanulással 1855. au-

gusztus 6-án a Szegedi Főgimnáziumban kitűnő eredménnyel érettségi vizsgát tett. Gimnáziumi tanulmányainak folytatását Ferenc bátyja – Tisza-szabályozási mérnök – támogatása tette lehetővé.

Egyetemi tanulmányait Bécsben végezte, ahol egy évig az orvoskaron, majd a gyógyszerészeti fakultáson főleg kémiával foglalkozott, 1858-ban ban a kémia doktora lett. Még ebben az évben ösztöndíjjal tartózkodik Bunsen híres laboratóriumában Heidelbergben, majd felkeresi Párizs nevezetesebb tanintézetait is, hogy ismereteit gyarapítsa. 1859-ben Bécsben mint

tanársegéd, majd mint magántanár folytatta működését; 1860-ban a pesti egyetemen a kémiai tanszék helyettes tanára, majd rendes tanára (professzora) lett. Ennek az állásnak egyik alapfeltétele volt a kiváló magyar nyelvtudás, addig ugyanis a pesti egyetemen is németül folyt az oktatás.

1872-ben feleségül vette Kleinschmidt Erikát, házasságukból három fiú és két lány született. Az ő tervei szerint épült házasságkötése évében új Kémiai Intézet a Trefort-kertben. Az akkor modernnek számító épület tapasztalatait vették alapul Birminghamban, Champaignban, Rómában, Grazban és Achenben a később épült intézetek. A pesti épület ma is áll – Múzeum krt. 4/b a címe –, de a kémia tanszéket már kiköltöztették, a felújított épület a bölcsészkar ad otthont.

Than igazi iskolateremtő tudós volt. Egyetemi tanárként egész erejét a közoktatás, közművelődés

és a tudományos munkásság hazai felvirágoztatásának szentelte. A kémia tanításának módszerét az egyetemen átalakította; tartalmas és a formában is kiválóan gondos előadásával nemcsak megkedveltetni tudta tárgyát, hanem fölébresztette tanítványaiban a kutatásra való hajlamot is. A XX. század első felében működő kémikus tudósaink mindegyikét Than Károly tanította. Az egyetemi tanításra vonatkozó nézeteit már 1871-ben-ben az Akadémia elé terjesztette, rektori beszédében pedig részletesen taglalta a tanítási és tanulási szabadság jelentőségét.

Nevéhez kötődik az analitikai mérőoldat faktorbeállító anyagának, a kálium-bikarbonátnak és kálium-bijodátnak (az úgynevezett Than-só) a bevezetése. 1885-ben Fodor Józseffel és Balló Mátyással együtt Budapest vízellátását próbálta megoldani, az orosz pestisveszély alkalmával pedig hatékony módszert dolgozott ki a víz fertőtlenítésére, amit a bécsi birodalmi járványbizottság is elfogadott. Számos hazai gyógy- és ásványvizet analizált. Kutatásai során rájött, hogy az oldatok összetételét célszerűbb a benne található vegyületek mennyisége helyett, az oldatban előforduló ionok koncentrációjával kifejezni. Ezért javasolta, hogy az ásványvizek vegyi összetételét is ionos formában adják meg. Ennek emlékére még ma is viseli nevét a később róla elnevezett Than-féle egyenérték

Rengeteget kutatott, korszerű eredményeit azonban elsősorban magyar lapokban publikálta, nem vágyott nemzetközi hírnévre. A Királyi Magyar Természettudományi Társulat kémiai-ásványtani szakosztályának 1891-től haláláig volt az elnöke. Ő kezdeményezte az önálló magyar kémiai folyóirat létrehozását, melyet saját 1000 Ft-os adományával is segített. A „Magyar Kémiai Folyóirat” első száma 1895-ben jelent meg, Than Károly lett a szerkesztőbizottság elnöke.

1896-ban a millenáris ünnepségek alkalmából tiszteletbeli doktorrá avatandók között egyetlen magyar szerepel, Than Károly a budapesti egyetem bölcsészkarának kémia tanára. Az indoklásban ez

olvasható: „...1860 óta, 35 éven át tesz nagy szolgálatot az orvosi tanításnak azáltal, hogy a hallgatókat a kémiai tudományokban fáradhatatlan szorgalommal képezi ki

és az első volt országunkban, ki intézetét a modern orvos-természettudományok szellemében és annak kívánalmai szerint építette és berendezte...”

Than Károly az Országos Közegészségügyi Tanács rendes tagja, az első és második Magyar Gyógyszerkönyv (Pharmacopoea Hungarica) megalkotója, a gyógyszerkönyvi bizottság elnöke. Tagja a magyar Orvosi Könyvkiadó Társulatnak, a Budapesti Királyi Orvosegyesületnek.

Negyvennyolc évi kitaró professzori munka után 1908-ban végre nyugdíjba vonulhatott, ám nem tölthette megérdemelt pihenését, még ebben az évben, július 5-én itt hagyta a földi életet. A Magyar Tudományos Akadémia palotájának oszlopcsarnokából kísérték fényes gyászpompával a Kerepesi temetőbe, ahol síremlékét ma is megtalálhatjuk. Karlovsky Geyza – Than Károly tanársegéde – az általa előállított, és bizonyos idegbetegségekben alkalmazott ammónium-rubidium bromidnak mestere tiszteletére a Thanatol nevet adta. A Magyar Kémikus Egyesület Than Károly emlékérmét alapított a kiemelkedő egyesületi tudományos tevékenység elismerésére, a Magyar Gyógyszerészeti Társaság pedig a „Magyar Gyógyszerkönyv” kiadásának centenáriuma adott ki Than Károly érmet. Budapesten utcát neveztek el róla, több középiskola is viseli a nevét.

Felhasznált irodalom:

Wikipédia

Than Károly élete és munkássága (Magyar Tudománytörténeti Szemle Könyvtára)

Glasser Erik: Than Károly élete és emlékezete

